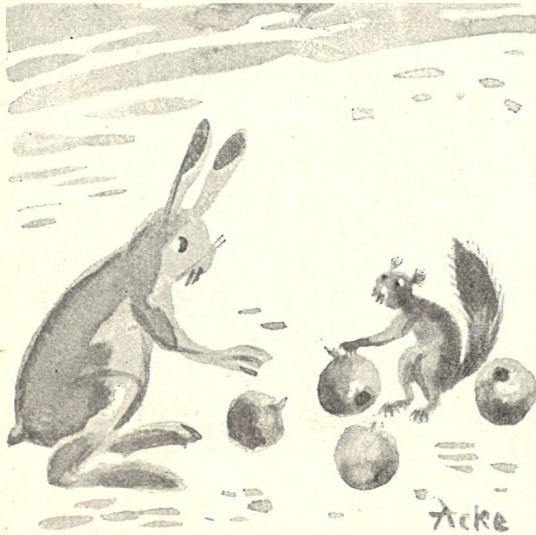

Två gånger två är fyra

Första gången publicerad 1888

Ill. Acke Andersson

Saga av Zacharias Topelius
Nykarlebyveckan 2015

Två gånger två är fyra

av Zacharias Topelius

Haren och ekorren var så goda vänner, att de kallade varandra Jösse och Kurre.

- God dag Jösse, sade ekorren när de möttes i skogen.
- God dag Kurre, sade haren. Har du hört någon hund skälla idag?
- Ingen annan än klockarens Prisse. Honom bryr jag mig inte ett dugg om.
- Nej, vem skulle vara rädd för klockarens Prisse? menade Jösse övermodigt. Inte ens om han vore stor som en häst!
- Nu ska vi gå ut på jakt efter lite mat, sade Kurre. Allt som vi hittar ska vi dela mellan oss. Jag ska få precis lika mycket som du, och du ska få precis lika mycket som jag.
- Det går jag med på, svarade Jösse.

Sagt och gjort. De gick ut för att söka mat och delade allting broderligt. När de kom till en rönn, klättrade Kurre upp i trädet och kastade ner de röda bären åt Jösse. När de kom till ett källand, bet Jösse av de feta kålhuvudena och släpade dem till Kurre.

En dag hittade de fyra äpplen på landsvägen. Nygårds Kalle hade gått till skolan tidigt på morgonen och burit en påse på ryggen. I påsen hade han en halv kaka bröd, en ostbit, en liten flaska med mjölk och fyra äpplen, som mor givit till honom för att han fått ett gott betyg. Påsen råkade ha ett lagom stort hål i ena hörnet, och äpplena hade trillat ut genom hålet.

Nu ville Jösse och Kurre dela äpplena. Kurre prövade sin räknekonst och delade så, att han gav ett äpple åt Jösse och behöll tre själv.

- Nej, vänta lite, sade Jösse, måntro är det alldeles rätt? Nu försökte Jösse dela på sitt sätt, gav ett äpple åt Kurre och behöll tre för sin egen räkning.
- Nej men hör nu, sade Kurre, jag tror detta är lika galet. Och de funderade och funderade och begrep inte hur i all världen de skulle dela, så att den ena inte skulle få mer än den andra.

Nygårds Kalle kände för att äta ett äpple på vägen, sökte i sin påse och sökte förgäves. De måste ha fallit ut, sade han för sig själv, och vände om för att söka sina förlorade äpplen. Då såg han Jösse och Kurre sitta vid vägkanten, men äpplena hade trillat ner i diket.

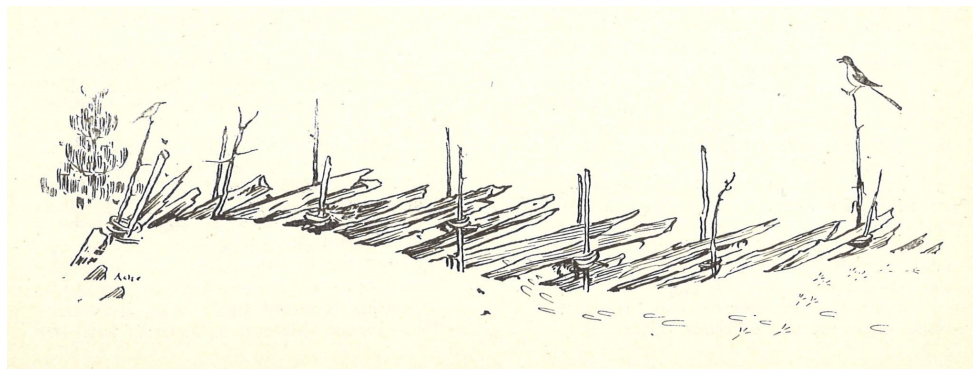
- Nej, se Jösse och Kurre! utropade Kalle. Har ni sett mina äpplen?
- Vi ville just dela fyra äpplen, svarade Kurre, men vi kunde omöjligt begripa hur vi skulle dela fyra äpplen mellan oss två, så att vi vardera skulle få lika många.
- Det är ju ingen konst alls, menade Kalle. Var och en av er får två äpplen.
- Hå! utropade Jösse och Kalle förundrade. Hur vet du det?
- Skulle inte jag veta, att två gånger två är fyra? Jag går ju i skolan.
- Det var märkvärdigt. Får man lära sig i skolan att två gånger två är fyra?

- I skolan får man lära sig allting, svarade Kalle stolt.
- Det vore något! Vet du allting, du?
- Ja, nästan allting. Jag kan räkna ända till sju gånger sju, men jag minns inte riktigt de andra siffrorna.

Jösse och Kurre kunde inte annat än förundra sig över en så otrolig lärdom. De ville ändå följa det goda rådet, plockade upp äpplena ur diket och började dela dem efter två gånger två är fyra.

- Men det är ju mina äpplena! skrek Kalle.
- Se, det visste han också! utropade Jösse och Kurre. Den gossen vet då allting. Det vore roligt att få komma till skolan och bli så lärd.
- Kom med! sade Kalle. Följ efter mig, jag går just dit. Ni kan ju krypa under bänken och hålla er tysta, för i skolan får ingen bullra.
- Det finns väl ingen hund där? frågade Jösse.
- Hund? Skulle det finnas hundar i skolan! Ibland kommer Prisse med klockarens Ville och smiter in, men då blir han utkörd.
- Men om han biter oss?
- Skulle Prisse bita! Han är så beskedlig, att när jag drar honom i svansen, skrat- tar han bara.
- Skrattar han? Jösse och Kurre såg på varandra. Aldrig hade de hört, att en hund brukar skratta, men vad kan man inte lära sig, när man går i skolan? Kanske kunde också de lära sig att skratta. Och så beslöt de båda vännerna sig att följa med Kalle till skolan.
- Ingen rädder här, sade Jösse.

Vägen blev inte lång för två så duktiga skuttare. Snart var Jösse och Kurre i sko- lan och lyckades krypa så tyst under bänken, att ingen såg dem.

Barnen satt på sina platser, läraren kom in och började förhöra: Åtta gånger åtta, vad blir det?

Det var knepigare än två gånger två! tänkte Kurre och Jösse, där de spetsade öronen. Men just som förhöret börjat, svansade klockarens Prisse in i skolsalen. Man såg på honom att han var van att bli utkörd, han slokade med svansen och tänkte lägga sig under bänken. Men så började han snusa och vädra... murri-burr... och så började han morra.

- Hut, Prisse! skrek läraren, vill du laga dig ut!

Men Prisse var redan vid bänken, där fann han något ganska misstänkt gömt, och nu började han skälla. Lyckligtvis stod där ett fönster öppet.

Huj, där blev det skutt över bord och bänkar. De förvånade skolbarnen såg Jösse och Kurre kila ut genom fönstret och Prisse efter dem. Allmän uppståndelse, skrik och skratt, alla till fönstret. Den gången fick ingen veta vad åtta gånger åtta blir här i denna krånliga världen.

Jösse och Kurre sprang allt vad benen bar till skogs med den beskedliga Prisse tätt i hasorna. Men Prisse var allt annat än beskedlig nu; svansen stod i vädret, tungan hängde, han hade inte ens tid att skälla. Han gläfsste med ett fint, pipande ljud, som hundar brukar när de hittat ett färskt harspår. Så gick jakten ända till skogsbrynet. Där visste Kurre råd: i ett huj klättrade han upp i en hög tall och var försvunnen bakom dess yviga grenar. Prisse stannade, lurad på bytet, vid tallens rot och skällde ursinnigt. Vad skulle det tjäna till? Kurre var inte dum nog att krypa ut ur sitt säkra gömställe, och när Prisse skällt sig trött, smög han sig snopen tillbaka till skolan.

Jösse hade under tiden hunnit rädda sig i skogen. När allt var säkert och ingen fiende mera sågs till, möttes de båda vännerna åter på björnmossen under en enrisbuske. Om de nu hade lärt sig skratta, skulle säkert hela skogen ha ljudit av deras munterhet. Men fastän de inte kunde skratta som människorna, kunde de dock vara glada på sitt sätt och skämta över sitt äventyr, som harar och ekorrar brukar skämta i gröna skogen.

- Ingen rädder här, sade Kurre och härmade Jösses långa skutt.

- Ja, men hörde du Prisse pipa? frågade Jösse lite generad över sitt förra skryt. Aldrig hade jag trott, att Prisse kunde sjunga så fint.

- Prisse är så beskedlig, Prisse skrattar bara när man drar honom i svansen, härmade Kurre igen.

- Och vi som trodde att Kalle visste allting!

- Ja, nog kan man ju lära sig mycket i skolan, fastän man inte vet allting bara för att två gånger två är fyra!